

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

Освітнього компонента

Теорія і практика перекладу

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (німецька). Переклад

Силабус освітнього компонента «Теорія і практика перекладу» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньою програмою «Мова та література (німецька). Переклад».

Розробник: **Пасик Л. А.**, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької філології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (доц. Пасик Л. А.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
німецької філології**

протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри: (доц. Зубач О. А.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія, Мова і література (німецька). Переклад, бакалавр	Нормативний ОК
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання – I
		Семестр – 2
		Лекції – 16 год
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 30 год
		Самостійна робота – 38 год
		Консультації – 6 год
Мова навчання	Форма контролю – екзамен	
	Українська/німецька	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові – *Пасик Людмила Адамівна*

Науковий ступінь – *кандидат філологічних наук*

Вчене звання – *доцент*

Посада – *доцент кафедри німецької філології*

Контактна інформація – +38 050 5938310; Pasyk.Lyudmyla@vnu.edu.ua

Дні занять – <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис ОК

1. Анотація курсу.

Силабус ОК «ТПП» складено відповідно до Наказу МОН України № 869 від 20.06.2019 року «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» та ОПП підготовки бакалавра напряму 035 «Філологія», «Мова і література (німецька). Переклад». Предметом вивчення ОК є основні поняття перекладознавства та їх використання у практичній діяльності.

2. Пререквізити.

Пререквізити курсу передбачають наявність у студентів базових знань та навичок, які вони отримали та розвинули протягом першого семестру навчання у вузі від початкового рівня А1 до рівня А2. Постреквізитами курсу передбачається опанування студентами низки компетентностей.

3. Мета і завдання ОК.

Метою викладання освітнього компонента «ТПП» є формування та розвиток навичок і вмінь студентів у царині перекладу з німецької мови на українську і навпаки текстів художньої літератури та публіцистики відповідно до структури навчальної дисципліни.

Основними **завданнями** вивчення ОК є:

- виробити у здобувачів освіти навички перекладу та сформувати у них фонові знання в даній галузі та розширити їх лексичний запас;
- виробити у студентів навички письмового і усного перекладу, що включає вивчення лексичних і граматичних особливостей перекладу, принципів перекладацьких трансформацій та інтерпретацій текстів;
- ознайомити студентів з типовими засобами перекладу конструкцій німецької мови, що викликають труднощі та забезпечити вивчення термінологічного апарату з перекладознавства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- такі перекладацькі прийоми, як диференціація, конкретизація, генералізація, антонімічний переклад, смисловий розвиток, компенсація втрат, транслітерація, транскрипція, калькування, асиміляція та інші;
- особливості перекладу антропонімів, топонімів, астронімів, назв витворів мистецтва, газет і журналів, інтернаціоналізмів, слів-реалій, композитів.

вміти:

- виконувати однобічний та двобічний переклад з української на німецьку і з німецької на українську мови текстів різних стилів і жанрів у відповідності з загальноєвропейськими рекомендаціями.

4. Результати навчання (компетентності). Відповідність компетентностям ОПШ.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК11. Здатність до надання консультацій з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення.

ФК13. Здатність володіти екстралінгвальною компетентністю, тобто знаннями про побут, традиції та звичаї, економічні й географічні особливості, а також основні історичні факти німецькомовних країн.

ФК14. Здатність здійснювати письмовий та усний переклад різножанрових текстів із дотриманням лексичної, граматичної, синтаксичної і стилістичної еквівалентності та функціональної адекватності.

ФК15. Здатність володіти різними видами стратегій і методів для здійснення ефективної перекладацької діяльності та прийомами забезпечення якості перекладу (вчитування, редагування, зворотний переклад).

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН21. Забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну і стилістичну еквівалентність та функціональну адекватність у процесі письмового та усного перекладу різножанрових текстів.

ПРН22. Послугуватися різними видами стратегій і методів для здійснення ефективної перекладацької діяльності та прийомами забезпечення якості перекладу (вчитування, редагування, зворотний переклад).

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Разом	Лекції	Практ. заняття	Сам. Роб.	Конс.	Форма контр/бали
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика компетентностей, стратегій і тактик перекладача						10 б.
Тема 1. Компетентності, стратегії і тактики перекладача. Етапи перекладу.	8	2	4	2	-	Л+ПЗ+Д+ТНТ
Тема 2. Перекладацькі трансформації.	12	2	6	4	-	Л+ПЗ+Д+ТНТ
Тема 3. Переклад власних назв.	9	2	4	2	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ+М КР
Всього за ЗМ 1	29	6	14	8	1	
Змістовий модуль 2. Переклад складних слів (іменники, прикметники)						10 б.
Тема 4. Переклад складних іменників.	10	2	2	5	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ
Тема 5. Переклад складних прикметників.	10	2	2	5	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ+М КР
Всього за ЗМ 2	20	4	4	10	2	
Змістовий модуль 3. Переклад реалій, інтернаціоналізмів						10 б.
Тема 6. Переклад реалій.	14	2	4	7	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ
Тема 7. Переклад інтернаціоналізмів.	14	2	4	7	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ
Тема 8. Хибні друзі перекладача.	13	2	4	6	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ+П МКР
Всього за ЗМ 3	41	6	12	20	3	
Разом за семестр	90	16	30	38	6	30 б.

*Форма контролю: Л – лекції, ПЗ – практичне заняття, Д – доповнення, ТНТ – тренінг наукових термінів, МКР – модульна контрольна робота, ПМКР – підсумкова модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів включає:

- самостійну підготовку до аудиторних практичних занять;
- укладення словника наукових термінів;
- переклад запропонованих текстів з німецької мови на українську та навпаки з зазначенням застосованих перекладацьких трансформацій;

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, яке впливає на нарахування балів за поточне оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням у деканаті.

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), це регулюється Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика викладача щодо студента: Студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не

більше 6 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку.

Поточний контроль (маx = 40 балів)			Підсумковий контроль (маx = 60 бал.)		Загальна к-сть балів	
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3			
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	Сам. Роб.	ПМКР		Усна відпов.
10	10	10	10	30	30	100

При вивченні курсу студент виконує такі види робіт: підготовка до аудиторних практичних занять, виконання самостійних завдань. Навчальний курс закінчується у II семестрі екзаменом. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку за шкалою ECTS.

Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

V. Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Дуже добре
75 81	C	Добре
67 74	D	Задовільно
60 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань студента, здійснюється викладачем протягом семестру на практичних заняттях у межах змістового модуля. Поточне оцінювання включає в себе поточну роботу студента під час практичних занять (максимум 10 балів), оцінку самостійної роботи студента (максимум – 10 балів). Максимальна оцінка студента за поточне оцінювання становить 40 балів.

Екзаменаційний контроль, який здійснюється провідним викладачем, має на меті перевірку рівня знань студента під час виконання ПМКР та усної відповіді. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за екзамен

(Модуль 3), становить 60 балів, з яких 30 балів – оцінка за ПМКР, 30 балів – за усну відповідь. Якщо студент погоджується з результатом, який він отримав за поточний контроль і написання ПМКР, він має право не складати екзамен в усній формі.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

На завершення навчального курсу студент пред'являє укладений ним словник наукових термінів по курсу та письмовий переклад запропонованих текстів. За виконання самостійної роботи нараховується максимально 10 балів.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені

Екзамен складається з двох частин: 1) написання ПМКР (максимум – 30 балів) та 2) усна відповідь (максимум – 30 балів).

В оцінці знань студентів враховується:

- 1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);
- 2) обізнаність з основними поняттями, принципами, законами, правилами навчальної дисципліни;
- 3) логічність викладу матеріалу;
- 4) обґрунтованість власних міркувань;
- 5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

Відповідь вважається *повною (30 балів)*, якщо студент повністю оволодів матеріалом, обізнаний з усіма поняттями і термінами навчального курсу і адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені питання, а також посилається на наукові дослідження з навчальної дисципліни, ознайомлений зі спеціальною літературою; демонструє здатність аналізувати факти, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками.

Відповідь вважається *недостатньо повною (20 балів)* за умов непоганого володіння знаннями з навчального предмету. Відповідь студента має бути правильною й обґрунтованою. Студент повинен продемонструвати знання теоретичного матеріалу, навички самостійної навчально-пізнавальної діяльності, здатність викладати матеріал в певній логічній послідовності. Допускаються незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння викладеного матеріалу.

Відповідь вважається *неповною (10 балів)*, якщо продемонстровані знання з предмету носять фрагментарний і поверхневий характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Студент обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни, але не може дати достатньо критичної їх оцінки; допускає суттєві помилки, які порушують логіку викладення матеріалу.

Екзамен вважається *нескладеним* за умов неправильної або неповної відповіді, яка свідчить про нерозуміння поставленого завдання. Студент не володіє понятійно-категоріальним апаратом, необізнаний з літературою з навчальної дисципліни і допускає грубі помилки у викладенні матеріалу.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Бондарчук О. Ю., Лисецька Н. Г., Пасик Л. А. Переклад як трансфер культури (художній, науково-технічний та медіа-дискурс). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : серія «Філологія»*. Острог : Видво НаУОА, 2021. Вип. 12(80). С. 126–130. DOI : 10.25264/2519-2558-2021-12(80)-126-130
2. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : пер. з англ. / за ред.: Івз Гамбієра та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченко та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020.
3. Енциклопедія перекладознавства / пер. з англ., за ред. О. А. Кальниченко та Л. М. Черноватого. Том 2. Вінниця : Нова книга, 2020. 276 с.
4. Застровський О. А., Застровська С. О., Зубач О. А., Пасик Л. А. Практикум з перекладу. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 137 с.
5. Застровський О. А. Актуальні питання перекладознавства: метод. розробка для студ. ф-ту романо-германської філол. спец. «Мова та література (німецька)». Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. 72 с.
6. Кияк Т. Р., О. Д. Огуй, А. М. Науменко. Теорія та практика перекладу (німецька мова): підруч. для студ. вищ. навч. закл. Вінниця : Нова книга, 2006. 592 с.
7. Назаркевич Х. Я. Основи перекладознавства = Grundkurs Translatologie: в 2 ч. Ч. 1 : Теоретичний курс: навч. посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 298 с.
8. Огуй О. Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. Чернівці : Рута, 2004. 256 с.
9. Пасик Л. А. Медіапереклад: загальна характеристика. *Пріоритетні шляхи розвитку науки* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції м. Київ, 12-13 жовтня 2021 року. Київ : МЦНД, 2021. С. 34–36.
10. Пасик Л. Переклад та локалізація відеоігор. *«Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи»* : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 6 квітня 2023 р. / редкол. Т. В. Калинюк (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 143–145.
11. Щигло Л.В. Основи теорії та практики перекладу. Німецька мова : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2015. 214 с.
12. Stolze R. *Übersetzungstheorien. Eine Einführung*. 6., überarbeitete und erweiterte Auflage. Narr Verlag, 2011. 311 S.
13. Hansen Gyde. *Erfolgreich übersetzen. Entdecken und Beheben von Störguellen*. Tübingen : Gunter Narr, 2006. 310 S.
14. Kußmaul Paul. *Verstehen und Übersetzen* / Paul Kußmaul. Tübingen: Narr, 2007. 217 S.

15. Schneiders Hans-Wolfgang. Allgemeine Übersetzungstheorie. Verstehen und Wiedergeben / Hans-Wolfgang Schneiders. Bonn: Romanistischer Verlag, 2007. 247 S.
16. Translation: Wissenswertes : навч.-метод. реком. / Зубач О. А. , Пасик Л. А. , Белих О. М., Бондарчук О. Ю. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 72 с.

Додаткова література

1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад / Зорівчак Р. П. Монографія. Львів: Вид-во при ЛНУ, 1989. 216 с.
2. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія / Р. П. Зорівчак. Львів: Видавництво при Львівському державному університеті ЛДУ, 1983. 176 с.
3. Кам'янець В. М. Відтворення німецьких власних назв українською мовою. *Іноземна філологія*. Вип. 111. Л. : ЛНУ, 1999. С. 262-270.
4. Методологічні проблеми перекладу на сучасному етапі / за ред. С. О. Швачко та ін. Суми: СумДУ, 1999. 195 с.
5. Krüger-Lorenzen. Deutsche Redensarten und was dahintersteckt / Krüger-Lorenzen. München: Wilhelm Heyne Verlag, 1990. 864 с.
6. Steiner George. Nach Babel. Aspekte der Sprache und des Übersetzens / George Steiner / Deutsch von Monika Plessner. Frankfurt/Main: Suhrkamp, 2004. 487 S.
7. trans-kom. Wissenschaftliche für Translationswissenschaft und Fachkommunikation. URL.: <http://www.trans-kom.eu/>
8. Journal of Translation and Technical Communication Research. URL: [trans-kom - Journal of Translation and Technical Communication Research](http://www.trans-kom.eu/journal)
9. Übersetzung – Translation – Traduction: ein internationales Handbuch zur Übersetzungsforschung / herausgegeben von Harald Kittel, Armin Paul Frank, Norbert Greiner u.a. Berlin; New York: Walter de Gruyter, 2004. 1060 S.